

Interwencjonizm Unii Europejskiej w gospodarowaniu środowiskiem naturalnym

Wstęp

Autor w poniższym artykule opisuje problem znaczenia systemów ochrony środowiska we współczesnej gospodarce. Autor zwraca szczególną uwagę na charakter wprowadzanych systemów ochrony środowiska. Unia Europejska obligując kraje do wprowadzenia nowych regulacji i przestrzegania bardzo rygorystycznych przepisów daje jednocześnie kolejne narzędzie, które powinno zostać wykorzystane do stymulowania krajowych gospodarek w celu zwiększenia ich atrakcyjności. Celem niniejszej pracy jest prezentacja Europejskiego systemu ochrony środowiska jako przykładu interwencjonizmu w gospodarce. W poniższym artykule została podjęta próba odpowiedzi na pytanie: czy stworzony "rynkowy" system ochrony środowiska jest elementem podnoszącym atrakcyjność krajowych przedsiębiorstw.

1. Formy interwencjonizmu w systemie ochrony środowiska

Nasilająca się skala otwierania się gospodarek narodowych, które nie są już izolowane od wpływów i oddziaływań otoczenia, sprawia, że pomiędzy tymi gospodarkami występują coraz silniejsze wzajemne powiązania systemów przyrodniczych. Jedną z cech zasobów środowiska naturalnego, takich jak np.: powietrze, woda, jest brak występowania wśród nich granic pomiędzy państwami. Co więcej nie występuje prawo własności w odniesieniu do fundamentalnych zasobów środowiska, które wskazywałyby na konkretnego ich właściciela. Brak właściciela oznacza problem z wyodrębnieniem beneficjenta korzyści bądź kosztów. Skutkiem tego nie jest możliwe wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za powstawanie zanieczyszczeń i odpadów. To z kolei prowadzi do występowania kosztów – efektów – zewnętrznych (pozytywnych i negatywnych). Koszty te mają bardzo często charakter publiczny, co oznacza, że większość dóbr i zasobów środowiska naturalnego można traktować jako dobro publiczne [Żylicz, 2004, s. 179-180]. Zgodnie z dwiema teo-

* Mgr, doktorant Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, paaweel@mat.umk.pl, +48501559564, ul. Gagarina 13a, 87-100 Toruń

riami ekonomicznymi: teorią efektów zewnętrznych i teorią dóbr publicznych można stwierdzić, iż istnieją wystarczające przesłanki do ingerencji państwa w ochronę środowiska. Jednak owa ingerencja w znacznym stopniu sprowadza się do zastosowania odpowiedniej polityki ochrony środowiska obejmującej różnorodny zestaw instrumentów próśrodowiskowych przeciwdziałających negatywnym efektom zewnętrznym oraz optymalizujących zarządzanie zasobami środowiska naturalnego.

Celem wprowadzenia różnorodnych instrumentów polityki ochrony środowiska w poszczególnych państwach jest wywarcie bezpośredniego lub pośredniego wpływu na zachowanie użytkowników środowiska i ukierunkowania ich działań na cele próśrodowiskowe. Instrumenty, ze względu na ich charakter, można podzielić na trzy grupy [Field, 1994, s. 207 - 210 i 226 - 246; Verbruggen, 1994, s. 55.]:

1. Instrumenty zdecentralizowane.
2. Instrumenty bezpośredniego kierowania i kontrola.
3. Instrumenty ekonomiczne.

Pierwsza grupa to instrumenty zdecentralizowane, do których kwalifikują się ogólne przepisy prawa, takie jak np. odpowiedzialność cywilna, odpowiedzialność karna, prawo własności.

Drugą grupę instrumentów – bezpośredniego kierowania i kontroli – stanowią narzędzia o charakterze prawno-administracyjnym, które w bezpośredni sposób wpływają na zachowanie podmiotów gospodarczych. Najczęściej stosowanymi narzędziami bezpośredniego oddziaływania są normy emisyjne, imisyjne, technologiczne, produktowe czy normy postępowania [Śleszyński, 2000, s. 190-191].

Do trzeciej grupy zaliczyć można instrumenty ekonomiczne, które są łagodniejszą formą regulacji od regulacji prawno-administracyjnych, gdyż są to narzędzia pośredniego oddziaływania na podmioty gospodarcze. [Śleszyński, 2000, s. 217-226,]. Istotne zalety regulacji ekonomicznej to efektywność kosztowa, pobudzanie postępu technicznego, indywidualna i elastyczna adaptacja podmiotów gospodarczych, czy tworzenie strumienia dochodów [Managing the Environment. The Role of Economic Instruments, 1994]. Zgodnie z klasyfikacją OECD instrumenty ekonomiczne można podzielić na takie instrumenty jak: opłaty emisyjne, opłaty produktowe, opłaty użytkowników, opłaty administracyjne, systemy depozytowe, zbywalne pozwolenia na korzystanie ze środowiska, ubezpieczenia ekologiczne, subwencje [Śleszyński, 2000, s. 207].

Zbywalne pozwolenia na korzystanie ze środowiska to narzędzie polityki ochrony środowiska, które ma zarówno cechy regulacji bezpośredniej jak i pośredniej. Choć podstawową koncepcją zbywalnych uprawnień jest regulacja pośrednia. W przypadku systemu wprowadzonego w Unii Europejskiej regulacja bezpośrednia (administracyjna) wyprzedza regulację pośrednią (ekonomiczną). Regulacja administracyjna opiera się na tym iż na początku należy określić dopuszczalny możliwy zakres ingerencji w środowisko, czyli maksymalny poziom presji wywieranej na środowisko. W ten sposób bezpośrednio ustala się górny pułap dopuszczalnej wielkości zanieczyszczeń. Również w ten sposób określana jest ilość zbywalnych pozwoleń, która stanowi sumę wyznaczonego wcześniej pułapu. Określona ilość tych uprawnień wydawana jest następnie poszczególnym użytkownikom środowiska. W związku z czym, dopuszczalna ingerencja w środowisko jest postrzegana jako przedmiot obrotu rynkowego w postaci zbywalnych pozwoleń na okaziciela. W konsekwencji zagwarantowane zostało nieprzekraczanie przez emitentów zakładanych poziomów emisji szkodliwych gazów cieplarnianych do atmosfery. W rezultacie przyczyniło się to do zmniejszenia ilościowej i jakościowej degradacji środowiska na rzecz dalszego trwałego i stabilnego rozwoju gospodarczego [Śleszyński, 2000, s. 226-234].

Wprowadzenie odpowiednich prośrodowiskowych instrumentów ochrony środowiska, które mają na celu przeciwdziałać negatywnym efektom zewnętrznym działalności produkcyjnej i konsumpcji, warunkuje możliwość oraz efektywne zarządzanie środowiskiem i jego naturalnymi zasobami. To z kolei umożliwia skuteczną ochronę środowiska naturalnego w skali międzynarodowej. System zbywalnych pozwoleń na okaziciela pozwoleń do emisji gazów cieplarnianych pozwala na stworzenie wielu różnych giełdowych instrumentów finansowych pochodnych cenie zbywalnych jednostek. Dzięki temu zarządzający przedsiębiorstwami mają bezpośrednią możliwość zarządzania wartością firmy i jej wpływem na środowisko. Giełdowy charakter umożliwia wykorzystanie prostych instrumentów finansowych typu kontrakty futures jak i tych bardziej zaawansowanych jak strategie opcyjne.

2. Charakterystyka Europejskiego Systemu Handlu Emisjami (EU ETS)

Pierwsze prawne działania mające na celu ochronę środowiska zostały podjęte pod koniec XX wieku. W 1992 roku Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) na szczycie w Rio de Janeiro powołała Ramową Konwencję Narodów Zjednoczonych (UNFCCC) w sprawie zmian klimatu. Następnie w 1997 roku w japońskim mieście Kioto, został podpisany protokół do Konwencji (zwany Protokołem z Kioto – PzK), który wszedł w życie z dniem 16 lutego 2005 roku.

Główne założenie Protokołu z Kioto to zmniejszenie przez kraje przemysłowe w latach 2008-2012 rocznej emisji gazów cieplarnianych średnio o co najmniej 5% w stosunku do roku bazowego 1990 [Protokół z Kioto, 1997, Art. 3 ust. 1]. Ze względu na różne możliwości państw ustalono zróżnicowane progi narodowe na poziomie: np. obniżania emisji gazów cieplarnianych dla Unii Europejskiej o 8%, dla USA o 7%, bądź możliwego zwiększania emisji tych gazów dla Australii o 8% [Protokół z Kioto, 1997, Aneks B]. Wyjątkiem jest Polska, dla której wyznaczona wielkość redukcji emisji szkodliwych gazów wyniosła 6%, ale w stosunku do roku bazowego 1988. Związane jest to z przemianami ustrojowymi, gospodarczymi i politycznymi w Polsce które miały miejsce na przełomie 1990 roku.

W Protokole z Kioto wyróżniono trzy elastyczne mechanizmy redukcji emisji gazów cieplarnianych, dzięki którym można przeciwdziałać postępującym zmianom klimatycznym [Protokół z Kioto, 1997]:

1. Mechanizm Wspólnych Wdrożeń (Joint Implementation – JI) – to współpraca krajów z Załącznika I. do Konwencji Klimatycznej przy realizacji projektów, mających na celu zredukowanie emisji gazów cieplarnianych [Protokół z Kioto, 1997, Art. 6]. Podstawą wykorzystania tego mechanizmu są zróżnicowane koszty redukcji emisji gazów w krajach wymienionych w Załączniku I. Inwestor realizując prośrodowiskowe przedsięwzięcie w kraju, gdzie koszty redukcji emisji są mniejsze, ogranicza swoje koszty redukcji emisji i zwiększa swój limit emisji, dzięki uzyskanym przez zrealizowaną inwestycję jednostkom redukcji emisji (Emission Reduction Unit – ERU).

2. Mechanizm Czystego Rozwoju (Clean Development Mechanism – CDM) – to działanie inwestycyjne polegające na zrealizowaniu, przez kraje z Załącznika I. do Konwencji Klimatycznej, inwestycji, której celem jest redukcja, uniknięcie bądź pochłonięcie gazów cieplarnianych, na

terytorium państwa nieumieszczonego w tym załączniku [Protokół z Kioto, 1997, Art. 12]. Podmiot, który zrealizuje proekologiczny projekt, uzyska tzw. jednostki poświadczonej redukcji (Certified Emission Reduction – CER), które przyczyniają się do zwiększenia przyznanego wcześniej limit emisji gazów cieplarnianych.

3. Handel Emisjami (Emission Trading – ET) – to handel uprawnieniami między krajami z Załącznika I. do Konwencji Klimatycznej [Protokół z Kioto, 1997, Art. 17]. Przedmiotem handlu na tym międzynarodowym rynku są przyznane wcześniej krajom jednostki emisji gazów cieplarnianych (tzw. jednostki przyznanej ilości – Assigned Amount Units – AAUs), które wyrażone są w ekwiwalencie dwutlenku węgla. Przedsiębiorstwa o niższym krańcowym koszcie redukcji emisji, mogą sprzedać uprawnienia dla przedsiębiorstw o wyższym w ten sposób działa system w ramach którego są realizowane inwestycje optymalne ekonomicznie bez znaczenia kto je realizuje.

Dwa pierwsze elastyczne mechanizmy opierają się na tej samej zasadzie, która polega na zrealizowaniu odpowiedniej prośrodowiskowej inwestycji. Mimo tego szczególnego podobieństwa występuje między nimi wiele różnic, które odróżniają te dwa elastyczne mechanizmy. W tablicy 1 zostały przedstawione główne cechy różniące Mechanizm Wspólnych Wdrożeń i Mechanizmu Czystego Rozwoju.

Tablica 1. Cechy elastycznych mechanizmów: CDM i JI

Cecha	Elastyczny mechanizm	
	CDM	JI
Występowanie	w krajach spoza załącznika I	w krajach z załącznika I
Limit emisji w kraju	nie	tak
Jednostka emisji	CER	ERU
Istnienie	od 2005 roku	od 2008 roku

Źródło: [Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie].

Ponadto w celu osiągnięcia wyznaczonych celów redukcyjnych Protokół z Kioto umożliwia krajom łączenie się w ugrupowania [Protokół z Kioto, 1997, Art. 2]. W ten sposób kraje należące do UE-15 (Belgia, Francja, Holandia, Luksemburg, Niemcy, Włochy, Dania, Irlandia, Wielka Brytania, Grecja, Hiszpania, Portugalia, Austria, Finlandia, Szwecja) utworzyły dodatkowo specjalny system oparty na założeniach PzK, tzw. Europejski System Handlu Emisjami (European Union Emission Trading Scheme – EU ETS). System ten objął prawie 12 000 instalacji przemy-

słowych na terenie 27 krajów [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE]. Najpierw cel redukcyjny w UE został określony na poziomie 8% [Ramowa Konwencja, 1996, Załącznik I]. Jednak ze względu na kryzys w 2008 roku Rada Europy postanowiła zwiększyć ten poziom i w marcu 2008 roku opublikowała pakiet energetyczno-klimatyczny. Według tego pakietu Rada Europy zdecydowała o zwiększeniu poziomu ograniczenia emisji do 20% do 2020 roku w stosunku do roku bazowego 1990 [Pakiet energetyczno-klimatyczny, 2008].

Zarówno Handel Emisjami – elastyczny mechanizm Protokołu z Kioto, jak i Europejski System Handlu Emisjami, oparte są na tej samej zasadzie, która polega na możliwości dokonywania na wolnym rynku transakcji kupna lub sprzedaży uprawnień do emisji. Jednak oba te systemy mają również wiele cech istotnie je różniących. Różnice zostały zaprezentowane w tablicy 2.

Tablica 1. Cechy ET i EU ETS

Cecha	Handel emisjami	
	ET	EU ETS
Jednostki dopuszczone do handlu	AAU, CER, ERU	EUA, CER, ERU
Podmiot przyznający jednostki	UNFCCC	Komisja Europejska
Uczestnicy	rządy państw, instytucje państwowe	przedsiębiorstwa, instalacje, osoby prywatne
Występowanie rynku giełdowego	Nie	tak

Źródło: [Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie].

Europejski System Handlu Emisjami (EU ETS) jest coraz częściej preferowanym ekonomicznie instrumentem polityki ochrony środowiska w zarządzaniu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla (CO₂) [Tschochochei, Zöckler, 2008, s. 21-23]. System ten utożsamiany jest z adekwatnym i skutecznym narzędziem w walce z rynkowym niepowodzeniem w celu ochrony środowiska [Hahn, 1989, s. 95-114].

Uruchomienie Europejskiego Systemu Handlu Emisjami wiąże się ze stworzeniem określonych zasad i reguł. Istotne w tym wypadku jest prawidłowe zrozumienie zarówno pojęcia „cap”, czyli całkowitego limitu emisji podzielonego na zezwolenia, jak i sposobu w jaki następuje proces przydzielania tych zezwoleń (grandfathering, benchmarking,

aukcja). Bez wątplenia ważne jest również określenie: wolnego rynku, na którym będzie odbywał się handel uprawnieniami do emisji; systemu monitorującego, systemu sankcji. [Tschochochei, Zöckler, 2008, s. 22].

Stworzenie odpowiedniego i efektywnego systemu handlu uprawnieniami do emisji wiąże się ściśle z następującymi kryteriami [Fritsch i inni, 2003, s. 28-55.]:

1. **Efektywność** – wyznaczony cel emisji jest osiągnięty. Oznacza to, że dozwolony poziom (tzw. cap) emisji szkodliwych gazów cieplarnianych nie został przekroczony. W tym wypadku system jest narzędziem dzięki, któremu możliwe jest uniknięcie określonego poziomu emisji zanieczyszczenia. Jednak aby ten cel został zrealizowany to system ten musi być odpowiednio monitorowany, a nieprzestrzeganie wyznaczonego poziomu emisji skutecznie egzekwowane.
2. **Statyczna efektywność** – to zmniejszenie emisji szkodliwych gazów osiągnane jest przy możliwie najniższych kosztach. W ten sposób zbywalność uprawnień do emisji sprzyja ewolucji ich ceny rynkowej. Na rynku może wystąpić sytuacja, w której jeśli przedsiębiorstwo ma niewystarczającą ilość pozwoleń na emisję oraz wysokie koszty redukcji emisji, to będzie ono dążyło do dokupienia na rynku po określonej cenie brakującej ilości uprawnień. Istotny jest fakt, iż aby zachować jak najwyższe prawdopodobieństwo cen rynkowych, na rynku musi występować właściwa liczba uczestników. Dodatkowo koszty zawarcia transakcji powinny być utrzymane na odpowiednio minimalnym poziomie.
3. **Dynamiczna efektywność** – to zachęta do inwestowania w obniżenie kosztów redukcji emisji. W ten sposób można zachęcić i jednocześnie doprowadzić do powstania innowacji procesu, który przyczyni się do ograniczenia emisji, lub innowacyjnych produktów (np. nowych technologii ograniczania emisji).

Jedną z głównych cech uprawnień do emisji jest zbywalność. Obecna jest ona we wszystkich wymienionych kryteriach i tym samym stanowi o wyższości systemu handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla nad innymi instrumentami polityki ochrony środowiska, zwłaszcza nad nakazami, zakazami i kontrolą. Europejski System Handlu Emisjami to instrument polityki ochrony środowiska, który ma na celu zarówno bezpośrednio organicznie nadmiernej emisji szkodliwych gazów cieplarnianych, wypełniając w ten sposób zobowiązania Protokołu z Kioto, jak i przyczynia się do zrównoważonego rozwoju gospodarczego po-

przez proekologiczne inwestycje i transfer nowych technologii między krajami.

Zakończenie

Środowisko – ze względu na cechy światowego dobra publicznego – ma niebagatelne znaczenie dla rozwoju całej gospodarki. W momencie, gdy zostaje ono objęte regulacjami prawnymi, nabiera zupełnie innego znaczenia dla podmiotów działających w gospodarce. Wówczas podmioty objęte tymi regulacjami, podejmując działania w celu ochrony środowiska, już nie tylko poprawiają swój zewnętrzny wizerunek, ale również wypełniają zobowiązania w stosunku do społeczeństwa w ramach, którego działają. Z jednej strony ingerencja państwa w ochronę środowiska może stać się zagrożeniem dla zrównoważonego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania całej gospodarki, z drugiej strony ochrona środowiska może stać się motorem napędzającym rozwój różnych sektorów gospodarki.

Na podstawie zaprezentowanej teorii związanej z wdrożeniem mechanizmów ochrony środowiska i przeprowadzonej analizy funkcjonowania systemu handlu uprawnieniami do emisji, właściwa jest ingerencja państwa w celu stworzenia odpowiednich warunków do efektywnego przetargu o rzadkie zasoby i usługi środowiska. W tym przypadku dozwolona ingerencja w środowisko staje się przedmiotem obrotu rynkowego w postaci pozwoleń zbywalnych na okaziciela.

Podstawową koncepcją rynku praw do emisji zanieczyszczeń jest administracyjna reglamentacja korzystania ze środowiska. Zapewnia to nieprzekraczanie zakładanych poziomów emisji szkodliwych gazów cieplarnianych, niezależnie od tego kto jest ich emitentem. Jednak zbywalne pozwolenia to koncepcja oparta głównie na regulacji ekonomicznej. W tym przypadku regulacja bezpośrednia wyprzedza regulację pośrednią z wykorzystaniem mechanizmu rynkowej alokacji. Do najważniejszych teoretycznych i praktycznych zalet regulacji ekonomicznej w porównaniu z administracyjną należy efektywność kosztowa, pobudzenie do postępu technicznego, indywidualna i elastyczna adaptacja podmiotów gospodarczych oraz tworzenie strumienia dochodów.

Literatura

1. *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE zmieniająca Dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych*, <http://eur->

- lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:140:0063:0087:PL:PDF, dostęp dnia 10.06.2012.
2. Field B. (1994), *Environmental Economi. An Introduction*, Mc Graw-Hill, New York.
 3. Fritsch M., Wein T., Ewers H. J. (2003), *Marktversagen und Wirtschaftspolitik*, Vahlen, München.
 4. Hahn R.W. (1989), *Economic Prescriptions for Environmental Problems: How the Patient Followed the Doctor`s Orders*, *Journal of Economic Perspectives*, nr 3.
 5. Izba Gospodarcza Ciepłownictwo Polskie (IGCP), <http://igcp.org.pl/?q=node/39270>, dostęp dnia 16.06.2012.
 6. *Managing the Environment. The Role of Economic Instrument* (1994), OECD, Paryż.
 7. *Pakiet energetyczno-klimatyczny*: teksty uchwalone przez Parlament Europejski na posiedzeniu dnia 17 grudnia 2008 r. <http://europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+20081217+TOC+DOC+XML+V0//PL>, dostęp dnia 10.06.2012.
 8. Protokół z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z 1997 roku, Dz. U. z 2005 nr 203 poz. 1684, <http://isap.sejm.gov.pl/Download?id=WDU20052031684&type=2>, dostęp dnia 10.06.2012.
 9. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z 1992 roku, Dz. U. z 1996 nr 53 poz. 238, <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19960530238>, dostęp dnia 10.06.2012.
 10. Śleszyński J. (2000), *Ekonomiczne problemy ochrony środowiska*, ARIES, Warszawa.
 11. Tschochochei H., Zöckler J. (2008), *Business and emissions trading from a public choice perspective*, w: Antes R., Hansjürgens B., Letmathe P., *Emissions Trading*, Springer, New York.
 12. Verbruggen H. (1994), *The Trade Effects of Economic Instruments*, w: *Environmental Policies and Industrial Competitiveness*, OECD, Paryż.
 13. Żylicz T. (2004), *Ekonomia Środowiska i zasobów naturalnych*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.

Użyte skróty

EU ETS – European Union Emission Trading Scheme (Europejski System Handlu Emisjami)

UNFCCC – The United Nations Framework Convention on Climate Change (Ramową Konwencję Narodów Zjednoczonych)

PzK – Protokół z Kioto

JI – Joint Implementation (Mechanizm Wspólnych Wdrożeń)

ERU – Emission Reduction Unit (jednostki redukcji emisji)

CDM – Clean Development Mechanism (Mechanizm Czystego Rozwoju)

CER – Certified Emission Reduction (jednostki poświadczonej redukcji emisji)

ET – Emission Trading (Handel Emisjami)

AAU – Assigned Amount Unit (jednostki przyznanej ilości)

EUA – European Union Allowances (uprawnienie do emisji)

Streszczenie

W artykule został przedstawiony wpływ regulacji próśrodowiskowych na funkcjonowanie przedsiębiorstw działających w wolnorynkowej gospodarce. Została przedstawiona klasyfikację podstawowych instrumentów ochrony środowiska i jak również wybrane z nich zostały scharakteryzowane. Autor podjął próbę wyjaśnienia znaczenia systemu ochrony środowiska na konkurencyjność gospodarek poszczególnych krajów poprzez konkurencyjność działających w ich ramach podmiotów gospodarczych. Zakres przedmiotowy artykułu obejmuje możliwości wykorzystania zbywalnych jednostek uprawnień do emisji gazów cieplarnianych jako istotny element mający wpływ atrakcyjność gospodarki.

W krajach, w których zostały wprowadzone rygorystyczne regulacje próśrodowiskowe, wraz ze wzrostem PKB zwiększają się również koszty ochrony środowiska co prowadzi do zahamowania tempa ich rozwoju. Wzrost kosztów ochrony środowiska prowadzi do wzrostu ilości inwestycji proekologicznych. Wyższe koszty podnoszą innowacyjność gospodarki a to z kolei podnosi jej atrakcyjność. Inwestycje w sektorze energetycznym realizowane są w cyklach kilkudziesięcioletnich. Inwestycje projektowane w czasie hossy mogą mieć pozytywny wpływ na popyt w czasie bessy, co zwiększa poziom zaufania inwestorów do gospodarek w których takie projekty są realizowane.

Niniejszy artykuł jest efektem wielu teoretycznych przemyśleń i praktycznych doświadczeń autora w dziedzinie systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (ETS).

Słowa kluczowe

ochrona środowiska, interwencjonizm, EU ETS

EU intervention in the management of the environment (Summary)

Article presents pro-environmental impact on enterprises functioning on the global free-trade market. It presents classification of the primary environmental protection instruments and also characterize them. Author tried to explain the meaning of environmental protection system from enterprise's competitiveness point of view. The scope of article includes the possibility of using units of transferable European Units Allowances (EUA) as an important element impacting the attractiveness of economy as a whole.

In countries which have introduced strict pro-environmental regulations – increase of GDP generates costs of environmental protection. It affects to increase of pro-environmental investments as well. Higher costs are generating higher innovative value for each national economy. Investments in energy sector are performed in cycle of decades. If they are introduced during the bull market may have positive impact on demand. During the bear market they increase the level of investors trust to national economy.

The article is a result of many theoretical considerations and practical experiences of Author in the field of European Units Allowances trading.

Keywords

environment al protection, interventionism, EU Emission Trading Scheme